

DEEL EEN

Hoofdstuk 1

De eerste keer dat onze vader Andrea uitnodigde in het Hollandse Huis kwam Sandy, onze huishoudster, naar de kamer van mijn zus met de mededeling dat we beneden moesten komen. ‘Jullie vader wil jullie voorstellen aan een kennis,’ zei ze.

‘Een kennis van het werk?’ vroeg Maeve. Ze was ouder en had dus een meer ontwikkeld beeld bij het begrip ‘kennissen’.

Sandy dacht na over de vraag. ‘Ik denk van niet. Waar is je broer?’

‘Erkerbank,’ zei Maeve.

Sandy moest de gordijnen wegtrekken om me te vinden. ‘Waarom doe je toch altijd de gordijnen dicht?’

Ik zat te lezen. ‘Privacy,’ zei ik, hoewel ik acht was en geen benul van privacy had. Ik vond het een mooi woord en hield van het besloten gevoel dat de gordijnen gaven als ze dicht waren.

Wat het bezoek betrof, dat was een mysterie. Onze vader had geen kennissen, althans niet van het soort dat op een zaterdagmiddag bij ons aan huis kwam. Ik verliet mijn geheime plek, liep naar de trap en ging op het tapijt liggen waarmee de hal was bekleed. Uit ervaring wist ik dat ik, op de grond liggend en tussen de trapstijl en eerste spijl door kijkend, uitzicht had op de salon. Daar stonden voor de open haard onze vader en een vrouw, voor zover ik kon zien, naar de portretten van meneer en mevrouw VanHoebeek te kijken. Ik kwam

overeind en ging terug naar de kamer van mijn zus om verslag uit te brengen.

‘Het is een vrouw,’ zei ik tegen Maeve. Sandy wist dat natuurlijk al.

Sandy vroeg of ik mijn tanden had gepoetst, waarmee ze bedoelde of ik ze die ochtend had gepoetst. Niemand poetst zijn tanden om vier uur ’s middags. Sandy moest alles in haar eentje doen, omdat Jocelyn op zaterdag vrij was. Sandy had het vuur in de haard al moeten aansteken en de deur moeten openen en iets te drinken moeten aanbieden en bij dat alles was ze nu ook nog verantwoordelijk voor mijn gebit. Sandy had ’s maandags vrij. Sandy en Jocelyn hadden allebei op zondag vrij, want mijn vader vond dat je mensen niet op zondag kon laten werken.

‘Ja,’ zei ik, omdat ik ze waarschijnlijk had gepoetst.

‘Poets ze nog maar eens,’ zei ze, ‘en kam je haar.’

Dat laatste was bedoeld voor mijn zus, wier haar even lang, zwart en dik was als tien bij elkaar gebonden paardenstaarten. Hoeveel ze het ook kamde, het zag er nooit gekamd uit.

Toen we eenmaal presentabel bevonden werden, gingen Maeve en ik naar beneden en bleven onder de brede boog van de vestibule staan kijken naar onze vader en Andrea die naar de VanHoebeeks keken. Ze zagen ons niet, of ze namen geen notitie van ons – dat was moeilijk te zeggen –, en dus wachtten we. Maeve en ik bewogen ons altijd stilletjes door het huis, een gewoonte die was ontstaan om onze vader niet te irriteren, hoewel het hem meer irriteerde als hij het gevoel had dat wij hem beslopen. Hij droeg zijn blauwe pak. Dat droeg hij nooit op zaterdag. Ik zag voor het eerst dat zijn haar op zijn achterhoofd grijs werd. Naast Andrea zag hij er nog langer uit dan hij al was.

‘Dat moet een troost zijn, om ze bij u te hebben,’ zei An-

drea tegen hem, niet op zijn kinderen, maar op zijn schilderijen doelend. Op hun portretten waren meneer en mevrouw VanHoebeek, die voor zover ik wist geen voornamen hadden, oud, maar niet echt bejaard. Ze waren beiden in het zwart gekleed en stonden er vormelijk stijf bij, een getuigenis van een andere tijd. Zelfs in hun aparte omlijstingen zagen ze er zo verbonden, zo *getrouwd* uit, dat ik altijd had gedacht dat het één groot schilderij was geweest dat iemand doormidden had gesneden. Andrea hield haar hoofd achterover om die vier priemende ogen te bestuderen die een jongen afkeurend leken te volgen, waarbij het er niet toe deed op welke canapé hij ging zitten. Maeve prikte zwijgend met een vinger tussen mijn ribben zodat ik een gil zou slaken, maar ik hield me in. We waren nog niet voorgesteld aan Andrea, die er, op de rug gezien, klein en keurig uitzag in haar jurk met ceintuur en met boven op haar lichte opgestoken haar een donker hoedje dat niet groter dan een schoteltje was. Ik zat bij de nonnen op school en was dus wel zo verstandig om een gast niet door mijn gelach in verlegenheid te brengen. Andrea kon onmogelijk weten dat de mensen op de schilderijen bij het huis hoorden, dat alles in het huis bij het huis hoorde.

De VanHoebeeks in de salon waren de blikvangers, het levensgrote getuigschrift van door de tijd versleten mensen, wier strenge, stuurse gezichten met Hollandse nauwgezetheid en een onmiskenbaar Hollands gevoel voor licht waren weergegeven, maar op elke verdieping hingen tientallen kleinere portretten – in de gangen hun kinderen, in de slaapkamers hun voorouders, her en der de naamloze mensen die ze bewonderd hadden. En er was ook één portret van Maeve toen ze tien was; dat was lang niet zo groot als de schilderijen van de VanHoebeeks, maar minstens net zo goed. Mijn vader had per trein een beroemde kunstenaar uit Chicago laten komen.

Het verhaal is dat hij mijn moeder had moeten schilderen, maar onze moeder, aan wie niet verteld was dat de schilder twee weken in ons huis zou blijven, weigerde te poseren en dus schilderde hij Maeve in plaats van haar. Toen het schilderij af en ingelijst was, hing mijn vader het in de salon tegenover de VanHoebeeks. Maeve beweerde graag dat ze daar had geleerd mensen net zo lang aan te kijken tot ze hun ogen neersloegen.

‘Danny,’ zei mijn vader, toen hij zich eindelijk omdraaide, waarbij hij keek alsof hij ons precies op de plek waar we stonden had verwacht. ‘Zeg eens gedag tegen mevrouw Smith.’

Ik ben er heilig van overtuigd dat Andrea’s gezicht even betrok toen ze naar Maeve en mij keek. Ook als mijn vader zijn kinderen niet ter sprake gebracht zou hebben, had ze van hun bestaan moeten weten. Iedereen in Elkins Park wist wat er gaande was in het Hollandse Huis. Misschien had ze gedacht dat wij boven zouden blijven. Per slot van rekening was ze gekomen om het huis te zien, niet de kinderen. Of misschien gold de blik op Andrea’s gezicht alleen Maeve, die met haar vijftien jaar en op gympen al een kop groter was dan Andrea op haar hoge hakken. Vanaf het moment dat het duidelijk werd dat Maeve langer zou worden dan alle andere meisjes en het merendeel van de jongens in haar klas, was ze geneigd krom te lopen, en onze vader liet nooit na haar houding te corrigeren. Ze had net zo goed *Hoofd-op-rug-recht* kunnen heten. Jarenlang gaf hij haar, elke keer dat hij langs haar liep, met zijn vlakke hand een klap tussen haar schouderbladen, met als onbedoeld gevolg dat Maeve er nu bij stond als een soldaat op wacht bij de koningin of als de koningin zelf. Zelfs ik zag dat ze intimiderend kon zijn: haar lengte, het glanzend zwarte haar als een pantser, de manier waarop ze haar ogen omlaagrichtte om naar iemand te kijken in plaats van haar

hoofd te buigen. Maar met mijn acht jaar was ik nog steeds geruststellend kleiner dan de vrouw met wie onze vader later zou trouwen. Ik stak mijn hand uit om haar kleine hand te schudden en noemde mijn naam; daarna deed Maeve hetzelfde. Het verhaal gaat weliswaar dat Maeve en Andrea elkaar van meet af aan niet mochten, maar dat is niet waar. Maeve was bij de kennismaking heel keurig en beleefd en ze bleef keurig en beleefd totdat dat niet langer mogelijk was.

‘Hoe maakt u het?’ zei Maeve, en Andrea antwoordde dat ze het heel goed maakte.

Andrea maakte het goed. Ja, natuurlijk. Andrea had al jarenlang de bedoeling gehad om het huis binnen te komen, haar arm door die van onze vader te steken terwijl ze de brede stenen treden beklom en over het rood betegelde bordes liep. Ze was de eerste vrouw die onze vader thuis uitnodigde na het vertrek van onze moeder, hoewel Maeve me had verteld dat hij een tijdje iets met ons Ierse kindermeisje, Fiona, had gehad.

‘Denk je dat hij met Vos naar bed ging?’ vroeg ik haar. Als kind noemden we Fiona Vos, deels omdat ik moeite had met de naam Fiona en deels vanwege haar enorme, betoverend rode haardos die in soepele golven over haar rug viel. Het bericht van deze affaire kwam mij ter ore zoals de meeste informatie: vele jaren na dato, toen ik samen met mijn zus in een voor het Hollandse Huis geparkeerde auto zat.

‘Ja, of anders maakte ze midden in de nacht zijn kamer schoon,’ zei Maeve.

Mijn vader en Vos op heterdaad. Ik schudde mijn hoofd. ‘Ik kan me het niet voorstellen.’

‘Je moet het je ook niet willen vóórstellen. Jezus, Danny, het is walgelijk. Trouwens, je was nog maar een baby toen Vos hier de scepter zwaaide. Het verbaast me dat je nog weet wie ze is.’

Maar Vos had me met een houten lepel geslagen toen ik vier jaar was. Naast mijn linkeroog heb ik nog steeds een klein litteken in de vorm van een golfclub – het merkteken van Vos, noemde Maeve het. Vos beweerde dat ze appelmoes stond te koken toen ik haar liet schrikken door haar rok vast te pakken. Ze zei dat ze probeerde me uit de buurt van het fornuis te krijgen en dat het nooit haar bedoeling was geweest om me te slaan, hoewel het volgens mij moeilijk moet zijn om toevallig een kind met een lepel in zijn gezicht te raken. Het verhaal was slechts belangrijk voor zover het mijn eerste duidelijke herinnering was – aan iemand of aan het Hollandse Huis of aan mijn eigen leven. Ik herinnerde me niets van onze moeder, maar ik wist nog heel goed hoe Vos' lepel tegen de zijkant van mijn hoofd knalde. Ik herinnerde me nog hoe Maeve, die beneden in de vestibule stond toen ik het uitgilde, de keuken binnenstormde zoals een hert over de heg aan de achterkant van onze tuin zou springen. Ze stortte zich op Vos, waarbij ze haar tegen het fornuis drukte en de blauwe vlammen omhoogschoten terwijl de pan met appelmoes op de grond viel en wij allemaal door de spetters brandwondjes ter grootte van een speldenprik opliepen. Ik werd naar de dokter gestuurd voor zes hechtingen, Maeves hand werd verbonden en Vos werd ontslagen, hoewel ze – dat kan ik me nog heel goed herinneren – hilde en zei dat het haar ontzettend speet en dat het echt een ongeluk was. Ze wilde niet vertrekken. Volgens mijn zus was dat de andere verhouding van onze vader, en zij zou het wel weten, want als ik vier was toen ik dat litteken opliep, dan was zij al elf.

Toevallig hadden de ouders van Vos voor de VanHoebeeks gewerkt als chauffeur en kokkin. Vos had haar jeugd in het Hollandse Huis doorgebracht – dat wil zeggen, in het kleine appartement boven de garage – en dus vroeg ik me af, toen

haar naam na zoveel jaar weer ter sprake kwam, waar ze naartoe was gegaan toen ze te horen had gekregen dat ze moest vertrekken.

Vos was de enige in huis die de VanHoebeeks had gekend. Zelfs onze vader had hen nooit ontmoet, ook al zaten we op hun stoelen, sliepen we in hun bedden en aten we van hun Delfts blauw. Het ging dan ook niet om de VanHoebeeks, maar het ging in zekere zin om het huis en het was nu eenmaal hun huis. Ze hadden fortuin gemaakt met de groothandel in en distributie van sigaretten, een bloeiend bedrijf, dat meneer VanHoebeek vlak voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog was begonnen. Op het slagveld kregen de soldaten sigaretten om het moreel hoog te houden, en die gewoonte volgde hen thuis om een decennium van voorspoed te vieren. De VanHoebeeks werden met het uur rijker en lieten een huis bouwen op wat toen nog landbouwgrond buiten Philadelphia was.

Dat het huis zo'n verbluffend succes werd zou aan de architect toegeschreven kunnen worden, hoewel ik, toen ik daar naar op zoek ging, geen andere nog bestaande voorbeelden van zijn werk kon vinden. Misschien dat één van die strenge VanHoebeeks een soort esthetische visionair was geweest, of misschien waren ze dat allebei geweest, of misschien had het stuk grond tot iets geïnspireerd wat alle verbeelding te boven ging, of misschien wemelde het in het Amerika van na de Eerste Wereldoorlog van vaklui die op een niveau werkten dat sinds lange tijd is opgegeven. Wat de verklaring ook mag zijn, het huis dat uiteindelijk het hunne werd – het huis dat later het onze zou worden – was een uitzonderlijke combinatie van talent en geluk. Ik kan niet uitleggen hoe een huis van drie verdiepingen precies de juiste hoeveelheid ruimte leek te zijn, maar zo was het wel. Misschien zou je beter kunnen zeggen

dat het voor wie dan ook veel te veel van het goede was, een enorme, belachelijk extravagantie, maar dat wij het nooit anders wensten. De naam het Hollandse Huis, zoals het bekend werd in Elkins Park en Jenkintown en Glenside, en helemaal tot aan Philadelphia, verwees niet naar de bouwstijl van het huis, maar naar zijn bewoners. Het Hollandse Huis was waar die Hollanders met hun onuitsprekelijk naam woonden. Vanaf bepaalde plekken gezien leek het enkele centimeters te zweven boven de heuvel waarop het gebouwd was. De glazen panelen aan weerszijden van de glazen dubbele voordeur waren even groot als etalageramen en zaten in een omlijsting van smeedijzeren ranken. De ramen lieten de zon binnen en reflecteerden haar tegelijk over het brede grasveld. Het was misschien neoklassiek, maar met een eenvoud van belijning die eerder mediterraan en Frans aandeed, en terwijl het niet Hollands was, zouden de schouwen van Delfts blauwe tegels in de salon, de bibliotheek en de ouderlijke slaapkamer stammen uit een kasteel in Utrecht en aan de VanHoebeeks verkocht zijn om de gokschulden van een prins te vereffenen. Het huis was, met schouwen en al, voltooid in 1922.

‘Ze hadden zeven vette jaren voordat de bankiers uit de ramen begonnen te springen,’ zei Maeve, waarmee ze de positie van onze voorgangers in de geschiedenis aangaf.

De allereerste keer dat ik hoorde dat het huis geveild was geweest, was die eerste dag dat Andrea bij ons thuis kwam. Ze volgde onze vader naar de vestibule en keek uit over het gazon aan de voorkant.

‘Wat veel glas,’ zei Andrea, alsof ze zich afvroeg of het glas misschien vervangen kon worden, ingeruild voor een echte muur. ‘Bent u niet bang voor inkt?’

Je kon niet alleen het Hollandse Huis in kijken, je kon er dwars doorheen kijken. Het huis was smaller in het midden

en de vestibule liep helemaal door tot wat wij de serre noemden, met zijn wand van ramen die uitkeek op de achtertuin. Vanaf de oprit konden je ogen de treden opgaan, het bordes over, de voordeur door, de lange marmeren gangvloer over, de serre door om een blik te werpen op de seringgen die zich van niets bewust in de tuin achter het huis heen en weer wiegden.

Onze vader wierp een blik op het plafond en toen naar weerskanten van de deur, alsof hij erover nadacht. ‘We zijn ver genoeg van de straat,’ zei hij. Op deze namiddag in mei stonden de lindebomen die als een muur het terrein omzoomden dik in het blad en het aflopende groene gazon waarop ik ’s zomers als een hond lag te rollen was lang en breed.

‘Maar ’s avonds,’ zei Andrea, en haar stem klonk zorgelijk. ‘Ik vraag me af of het mogelijk zou zijn om gordijnen op te hangen.’

Gordijnen als blokkade tegen het uitzicht kwam mij niet alleen als onmogelijk voor, maar ook als het stomste idee dat ik ooit had gehoord.

‘Hebt u ons ’s avonds gezien?’ vroeg Maeve.

‘U moet niet vergeten hoeveel land hier was toen ze het huis lieten bouwen,’ zei onze vader, Maeve negerend. ‘Meer dan tachtig hectare. Het terrein liep helemaal tot aan Melrose Park.’

‘Maar waarom hebben ze het verkocht?’ Ineens zag Andrea in hoeveel logischer de plek van het huis was geweest zonder al die andere andere huizen. Je zou tot ver voorbij het aflopende gazon hebben kunnen uitkijken, voorbij de perken met pioenen en rozen. Het oog had de brede vallei af moeten dwalen en moeten uitkomen op een bos, zodat als de VanHoebeeks of een van hun gasten ’s avonds vanuit een raam van de balzaal naar buiten keken, ze als enig licht het sterrenlicht zouden zien. Destijds was er geen straat, er was geen woonwijk,

terwijl nu zowel de straat als het huis van de Buchsbaums aan de overkant 's winters als de bomen hun blad hadden verloren goed zichtbaar was.

‘Geld,’ zei Maeve.

‘Geld,’ zei onze vader, knikkend. Zo ingewikkeld was dat niet. Zelfs ik met mijn acht jaar was in staat dat te bedenken.

‘Maar dat hadden ze nooit moeten doen,’ zei Andrea. Haar mond stond strak. ‘Stel je eens voor hoe mooi deze plek geweest moet zijn. Ze hadden er respectvoller mee moeten omgaan, als je het mij vraagt. Het huis is een kunstwerk.’

En toen moest ik wel lachen, want uit Andrea's woorden begreep ik dat de VanHoebeeks háár hadden moeten raadplegen voordat ze het land verkochten. Nijdig zei mijn vader tegen Maeve dat ze mij naar boven moest brengen, alsof ik de weg niet meer zou weten.

Stapels slossen kant-en-klare sigaretten waren een luxe voor de rijken, zoals de lappen grond waarop hun eigenaars nooit een voet hadden gezet. Beetje bij beetje werd het land van het huis af geschraapt. De neergang van het landgoed was een publieke aangelegenheid, in eigendomsbewijzen vastgelegde geschiedenis. Percelen werden verkocht om schulden te betalen – eerst vier hectare, toen twintig, daarna elf. Elkins Park kwam steeds dichterbij. Zo kwamen de VanHoebeeks de crisis door, enkel om meneer VanHoebeek in 1940 aan een longontsteking te moeten verliezen. Eén VanHoebeek-jongen ging als kind dood en de twee oudere zonen stierven in de oorlog. Mevrouw VanHoebeek overleed in 1944, toen alleen nog de grond opzij van het huis te koop was. Het huis met volledige inhoud ging terug naar de bank. Stof tot stof.

Met dank aan de Pennsylvania Savings and Loans kon Vos blijven en ze kreeg een klein salaris uitgekeerd om huis en grond te onderhouden. De ouders van Vos waren dood,

of misschien hadden ze ander werk gevonden. In elk geval woonde zij in haar eentje boven de garage, en ze liep elke dag het huis na om te kijken of het dak niet lekte en er geen leidingen gesprongen waren. Met een handgrasmaaier maaide ze een rechtstreeks pad van de garage naar de voordeur en ze liet de rest van het gazon verwilderen. Ze plukte de vruchten van de bomen die vlak achter het huis stonden, en maakte appelmoes en weckte de perziken voor de winter. Toen onze vader het huis in 1946 kocht, hadden wasberen bezit van de balzaal genomen en de bedrading aangevreten. Vos ging alleen het huis binnen als de zon op haar hoogst aan de hemel stond – het tijdstip waarop alle nachtdieren op een kluitje zaten en diep in slaap waren. Het was een wonder dat ze het huis niet afbrandden. De wasberen werden uiteindelijk gevangen en uit de weg geruimd, maar met achterlating van hun vlooiën, en de vlooiën gingen overal in zitten. Volgens Maeve waren haar vroegste herinneringen aan de tijd dat ze in het huis woonde dat ze voortdurend moest krabben en dat Vos elke beet depte met een in zinkspaat gedoopt wattenstokje. Mijn ouders hadden Vos in dienst genomen als kindermeisje voor mijn zus.

***

De allereerste keer dat Maeve en ik op VanHoebeek Street parkeerden (*Van Hoe-Beek*, door iedereen in Elkins Park verkeerd uitgesproken als *Ven Ho-Biek*) was de eerste keer dat ik voor de voorjaarsvakantie thuiskwam van Choate. Je kon dat jaar in Elkins Park niet van voorjaar spreken vanwege de ruim dertig centimeter dikke laag sneeuw, een 1 aprilmop ter afsluiting van een strenge winter. Echt voorjaar, begreep ik van mijn eerste halve semester op kostschool, was het voor de

jongens die door hun ouders meegenomen werden voor een zeilvakantie op Bermuda.

‘Wat doe je?’ vroeg ik haar toen ze voor het huis van de Buchsbaums stopte, tegenover het Hollandse Huis.

‘Gewoon even kijken.’ Maeve boog voorover en drukte de sigarettenaansteker in.

‘Er valt niets te kijken,’ zei ik. ‘Rij door.’ Ik was in een chagrijnige bui vanwege het weer en wat ik als een discrepantie beschouwde tussen wat ik kreeg en wat ik verdiende, maar toch was ik blij om terug te zijn in Elkins Park, blij om in de auto van mijn zus te zitten, de blauwe Oldsmobile-stationwagen die mijn vader haar gaf toen ze op zichzelf ging wonen. Omdat ik vijftien was en doorgaans niet goed wijs, dacht ik dat het thuisgevoel dat ik ervoer met de auto te maken had en waar die geparkeerd stond, in plaats van het volledig en dankbaar aan mijn zus toe te schrijven.

‘Heb je haast om ergens naartoe te gaan?’ Ze schudde een sigaret uit het pakje en hield daarna haar hand voor de aansteker. Als je niet bijtijds de aansteker pakte, schoot hij er met veel kracht uit en brandde hij een gat in de zitting of in je been, afhankelijk van waar hij terechtkwam.

‘Rijd je hierheen als ik op school zit?’

Floep. Ze had hem te pakken en stak haar sigaret aan. ‘Nee.’

‘Maar daar staan we dan.’ De sneeuw viel gestaag en zacht terwijl de wolken het laatste daglicht inpakten. Maeve was van nature een *ice road trucker* die door wind en weer ging, maar ik kwam net uit een trein en was moe en had het koud. Het leek me fijn om tosti’s te maken en een uitgebreid bad te nemen. Een bad nemen was op Choate reden om uitgelachen te worden, waarom heb ik nooit begrepen. Mannen werden geacht uitsluitend te douchen.

Maeve zoog haar longen vol rook, blies die uit en zette de

motor af. ‘Ik had al een paar keer het idee om hierheen te gaan, maar ik besloot op jou te wachten.’ Ze glimlachte naar me en draaide het raampje net ver genoeg omlaag om een vleugje Noordpoollucht binnen te laten. Voordat ik naar kostschool ging had ik haar aan het hoofd gezeurd dat ze moest stoppen met roken en had vervolgens nagelaten haar te vertellen dat ik zelf was gaan roken. Op Choate rookten we in plaats van in bad te gaan.

Ik verrekte bijna mijn nek om de oprit af te kunnen kijken. ‘Zie jij ze?’

Maeve keek uit het raampje aan de chauffeurskant. ‘Ik weet niet waarom, maar ik moet steeds denken aan de eerste keer, een miljoen jaar geleden, dat ze bij ons thuis kwam. Weet jij dat nog?’

Natuurlijk wist ik dat nog. Wie kon Andrea’s entree vergeten?

‘En dat ze zich er druk over maakte dat mensen ’s avonds bij ons naar binnen konden kijken?’

Ze had het nog niet gezegd of de vestibule baadde in het warme gouden licht van de kroonluchter. Even later ging het licht boven aan de trap aan en enkele ogenblikken daarna dat in de ouderlijke slaapkamer op de tweede verdieping. Het Hollandse Huis lichtte zo gelijktijdig op met haar woorden dat mijn hart bijna stilstond. Maeve was natuurlijk wél naar het huis gereden zonder mij. Ze wist dat Andrea het licht aan deed zodra de zon onderging. Die ontkenning versterkte het effect waar mijn zus op uit was en ik waardeerde haar inspanning toen ik me die later realiseerde. Het was een geweldig spektakel.

‘Kijk eens,’ fluisterde ik.

De lindebomen waren kaal en het sneeuwde niet te hard. Inderdaad, je kon recht het huis in kijken, door het huis heen,

uiteraard zonder details te zien, maar de herinnering vulde het plaatje in: daar stond onder de kroonluchter de ronde tafel waar Sandy 's avonds de post voor onze vader achterliet, met daarachter de staande klok, die ik elke zondag na de mis moest opwinden, zodat het schip onder de 6 zou blijven deinen op de twee blauwe rijen van geschilderde golven. Ik kon het schip en de golven niet zien, maar ik wist het. Daar had je de halfronde consoletafel tegen de muur, de kobaltblauwe vaas met de schildering van het meisje en de hond, de twee Franse stoelen, waarop nooit iemand zat, de enorme spiegel waarvan de lijst me altijd deed denken aan de verstrengelde armen van een gouden octopus. Precies op het juiste moment liep Andrea door de vestibule. We waren te ver weg om haar gezicht te zien, maar ik herkende haar aan haar manier van lopen. Norma holde in volle vaart de trap af en stopte toen ineens omdat haar moeder haar had gezegd dat ze niet moest rennen. Norma was nu langer, maar het had natuurlijk ook Bright kunnen zijn.

‘Ze moet ons geobserveerd hebben,’ zei Maeve, ‘voordat ze die allereerste keer kwam.’

‘En misschien heeft iedereen ons geobserveerd, iedereen die 's winters door deze straat reed.’ Ik stak mijn hand in haar tas en pakte de sigaretten.

‘Dat klinkt nogal opschepperig,’ zei Maeve. ‘Iedereen.’

‘Dat leren we op Choate.’

Ze lachte. Ik wist dat ze niet verwacht had dat ze zou lachen en het deed me onnoemelijk veel plezier.

‘Vijf hele dagen met jou thuis,’ zei ze, de rook uit het open raampje blazend. ‘De vijf beste dagen van het hele jaar.’